

1. feladat (10+10=20 pont)

Milyen $x \in \mathbb{R}$ esetén konvergensek az alábbi hatványsorok? A b) részben adjuk meg a hatványsor összegfüggvényét is.

$$a) \sum_{n \in \mathbb{N}} \frac{\sin^n(n)}{(n+2)^n} (x-2)^n \qquad b) \sum_{n \in \mathbb{N}} \frac{(x+1)^{2n+1}}{2n!}$$

Mo. a) Minden $n \in \mathbb{N}$ esetén legyen $a_n := \frac{\sin^n(n)}{(n+2)^n}$. Ekkor

$$\sqrt[n]{|a_n|} \stackrel{(3p)}{=} \frac{|\sin(n)|}{n+2} \xrightarrow[n \rightarrow \infty]{(4p)} 0,$$

azaz a hatványsor konvergenciasugara $+\infty$ **(2p)**, tehát minden $x \in \mathbb{R}$ esetén konvergens **(1p)**.

b) Minden $x \in \mathbb{R}$ esetén **(2p)**

$$\sum_{n=0}^{\infty} \frac{(x+1)^{2n+1}}{2n!} \stackrel{(3p)}{=} (x+1) \sum_{n=0}^{\infty} \frac{(x+1)^{2n}}{2n!} \stackrel{(5p)}{=} (x+1) \operatorname{ch}(x+1) \quad .$$

(Ha a hallgató nem jön rá, hogy ez egy nevezetes hatványsor, akkor a konvergenciatartomány helyes meghatározásáért legfeljebb 5 pont jár. A $\sum_{n \in \mathbb{N}} \frac{x^n}{(2n)!}$ sor konvergenciasugarának meghatározásáért önmagában nem jár pont.)

2. feladat (10+12=22 pont)

Legyen

$$f(x) := \sqrt[3]{8+x^2} \quad (x \in \mathbb{R})$$

- a) Határozzuk meg az f függvény $x_0 = 0$ középpontú Taylor-sorát és a sor konvergenciasugarát.
b) Adjuk meg az $f^{(99)}(0)$ és $f^{(100)}(0)$ deriváltakat és a $(0$ középpontú) Taylor sor 4. együtthatóját; az utóbbit kizárólag az alapl műveletek és hatványozás segítségével.

Mo. a)

$$f(x) \stackrel{(3p)}{=} 2 \sqrt[3]{1 + \frac{x^2}{8}} \stackrel{(4p)}{=} \sum_{n=0}^{\infty} \binom{\frac{1}{3}}{n} \frac{x^{2n}}{2^{3n-1}},$$

ahol az utolsó egyenlőség $x^2 < 8$ esetén teljesül **(2p)**, tehát a Taylor-sor konvergenciasugara $2\sqrt{2}$ **(1p)**.

b) Minden $n \in \mathbb{N}$ esetén jelölje a_n a $(0$ középpontú) Taylor-sor n -edik együtthatóját. Ekkor

$$\begin{aligned} f^{(99)}(0) &\stackrel{(1p)}{=} 99! \cdot a_{99} \stackrel{(2p)}{=} 99! \cdot 0 = 0 \\ f^{(100)}(0) &\stackrel{(1p)}{=} 100! \cdot a_{100} \stackrel{(4p)}{=} 100! \cdot \binom{\frac{1}{3}}{50} \frac{1}{2^{149}} \\ a_4 &\stackrel{(1p)}{=} \binom{\frac{1}{3}}{2} \frac{1}{2^5} \stackrel{(3p)}{=} -\frac{1}{3^2 2^5} \end{aligned}$$

3. feladat (12 pont)

$$\lim_{(x,y) \rightarrow (0,0)} \frac{\sin(xy)}{|xy|} = ?$$

Mo. Legyen $f(x, y) := \frac{\sin(xy)}{|xy|}$ ($x \in \mathbb{R} \setminus \{0\}, y \in \mathbb{R} \setminus \{0\}$). Ekkor

$$\lim_{x \rightarrow 0} f(x, x) = 1 \quad (\mathbf{4p}) \quad \text{és} \quad \lim_{x \rightarrow 0} f(x, -x) = -1 \quad (\mathbf{6p}),$$

tehát a kérdéses határérték nem létezik **(2p)**.

4. feladat (12+4+5=21 pont)

Legyen

$$f(x, y) := \sqrt{x^6 + y^2} \quad ((x, y) \in \mathbb{R}^2)$$

- Számítsuk ki f elsőrendű parciális deriváltjait a sík minden pontjában.
- A sík mely pontjaiban differenciálható (totálisan) f ? (Indokoljunk.)
- Számítsuk ki az f függvény $(1, 0)$ pontbeli $\left(\frac{1}{\sqrt{2}}, -\frac{1}{\sqrt{2}}\right)$ irány menti deriváltját.

Mo. a) Ha $(x, y) \in \mathbb{R}^2 \setminus \{(0, 0)\}$ **(1p)**, akkor

$$\partial_1 f(x, y) = \frac{3x^5}{\sqrt{x^6 + y^2}} \quad (\mathbf{2p}) \quad \partial_2 f(x, y) = \frac{y}{\sqrt{x^6 + y^2}} \quad (\mathbf{2p}).$$

Az origóbeli parciális deriváltakat a definíció segítségével tudjuk kiszámolni.

$$\partial_1 f(0, 0) = \lim_{x \rightarrow 0} \frac{f(x, 0) - f(0, 0)}{x - 0} = \lim_{x \rightarrow 0} \frac{|x|^3}{x} = 0 \quad (\mathbf{3p}),$$

$$\lim_{y \rightarrow 0^\pm} \frac{f(0, y) - f(0, 0)}{y - 0} = \lim_{y \rightarrow 0^\pm} \frac{|y|}{y} = \pm 1 \quad (\mathbf{3p}),$$

tehát $\partial_2 f(0, 0)$ nem létezik **(1p)**.

b) Az origóban f nem differenciálható, mert $\partial_2 f(0, 0)$ nem létezik **(2p)**, a sík többi pontjában pedig differenciálható mert $\partial_1 f$ és $\partial_2 f$ folytonos az $\mathbb{R}^2 \setminus \{(0, 0)\}$ nyílt halmazon **(2p)**.

c) Az f függvény differenciálható az $(1, 0)$ pontban ezért $\underline{e} := \left(\frac{1}{\sqrt{2}}, -\frac{1}{\sqrt{2}}\right)$ esetén

$$D_{\underline{e}}(1, 0) \stackrel{(\mathbf{2p})}{=} \langle \text{grad} f(1, 0), \underline{e} \rangle \stackrel{(\mathbf{2p})}{=} \left\langle (3, 0), \left(\frac{1}{\sqrt{2}}, -\frac{1}{\sqrt{2}}\right) \right\rangle \stackrel{(\mathbf{1p})}{=} \frac{3}{\sqrt{2}}$$

5. feladat (5+20=25 pont)

a) Mit mond ki a Weierstrass-tétel (más néven: Weierstrass-féle maximum-minimum elv) $\mathbb{R}^n \rightarrow \mathbb{R}$ függvények esetén?

b) Legyen

$$f(x, y) := xy(2 - x - y) \quad ((x, y) \in \mathbb{R}^2).$$

Határozzuk meg f szélsőértékeit (amennyiben léteznek) a $(0, 0)$, $(2, 0)$, $(0, 2)$ csúcspontok által meghatározott háromszöglapon.

Mo. a) Legyen $f : \mathbb{R}^n \rightarrow \mathbb{R}$ folytonos függvény és $K \subseteq \text{Dom}(f)$ kompakt halmaz **(2p)**. Ekkor létezik olyan $\underline{x}_-, \underline{x}_+ \in K$, hogy

$$f(\underline{x}_-) = \inf_{x \in K} f(x) \quad \text{és} \quad f(\underline{x}_+) = \sup_{x \in K} f(x) \quad \text{(3p)}.$$

b) Legyen T a feladatbeli halmaz, azaz

$$T := \{(x, y) \in \mathbb{R}^2 \mid x \geq 0, y \geq 0, y \leq 2 - x\} \quad \text{(2p)}.$$

Az f függvény folytonos a T halmazon, és T kompakt, így a Weierstrass-tétel alapján f -nek léteznek szélsőértékei a T halmazon **(1p)**. T belső pontjaiban f differenciálható, ezért itt a stacionárius pontokban lehetnek szélsőértékek **(1p)**. Minden $(x, y) \in \mathbb{R}^2$ esetén

$$\partial_1 f(x, y) = 2y - 2xy - y^2 \quad \text{(1p)} \quad \partial_2 f(x, y) = 2x - x^2 - 2xy \quad \text{(1p)}.$$

$$\left. \begin{array}{l} y(2 - 2x - y) = 0 \\ x(2 - x - 2y) = 0 \end{array} \right\} \quad \text{(3p)} \quad \stackrel{(x,y) \in \text{int}(T)}{\Leftrightarrow} \quad (x, y) = \left(\frac{2}{3}, \frac{2}{3} \right) \quad \text{(4p)},$$

azaz egy lehetséges szélsőérték hely: $(\frac{2}{3}, \frac{2}{3})$.

T minden határpontjában 0 a függvényérték **(4p)**, továbbá $f(\frac{2}{3}, \frac{2}{3}) = \frac{8}{27}$ **(1p)**, következésképpen

$$\min_T f = 0 \quad \text{és} \quad \max_T f = \frac{8}{27} \quad \text{(2p)}.$$